

VOORLOPIGE NAAMLIJST VAN DE MARIENE MOLLUSKEN EN DE REGELMATTIG LANGS DE KUST VAN NEDERLAND EN BELGIE AANSPOELENDE SCHELLENSOORTEN - Onder redactie van J.P.H.M. Adema, R.H. de Bruyne en F.A. Perk (herziene versie)

Inleiding

In 1988 verscheen van de hand van R.A. Bank de officiële lijst met Nederlandse namen voor de inheemse landslakken en binnendijs levende watermollusken. In navolging daarvan nu een lijst met voorstellen voor de mariene soorten. De genoemde namen zijn uiteraard verre van definitief en worden hierbij slechts ter overweging aangeboden. Evenals het geval was bij het tot stand komen van de lijst van Bank, is het onze bedoeling een discussie op gang te brengen, waarna uiteindelijk een definitieve lijst kan worden samengesteld. De publikatie van deze voorlopige naamlijst moet dan ook vooral worden gezien als een verzoek tot medewerking aan de leden van de Nederlandse Malacologische Vereniging, de Strandwerkgemeenschap van de K.N.N.V., N.J.N. en A.C.J.N. en de Belgische Strandwerkgroep en andere geïnteresseerden en belanghebbenden.

Toelichting bij de voorlopige naamlijst

De voorbereiding van de mariene lijst heeft veel tijd gekost. Behalve de al door Bank (1988) in zijn inleiding aangehaalde redenen voor vertraging, bleek het samenstellen van een mariene lijst nog aanzienlijk meer problemen op te leveren dan al het geval was bij de land- en zoetwaterlijst. Zo bleek het erg moeilijk een bevredigend antwoord te vinden op de vraag welke soorten wel en welke niet in de lijst moesten worden opgenomen. Waat leg je bijvoorbeeld de faunagrens; m.a.w., welke soort behoort tot de Nederlands/Belgische fauna en welke niet? Wo-den alleen soorten opgenomen, die levend kunnen worden aangetroffen, zogenaamde 'autochtone soorten', of ook soorten waarvan voornamelijk of uitsluitend de lege schelpen aanspoelen? En wat te doen met fossiele, aangevoerde en/of zeldzame soorten? Na lang wikken en wegen en overleg met diverse personen is voorlopig het volgende besloten:

Opgenomen werden alle soorten, waarvan onomstotelijk vast staat, dat ze in Nederland en België levend voorkomen in natuurlijke milieus (categorie R in de lijst van A.W. Janssen uit 1975: de zogenaamde 'autochtone soorten'). Verder is gekozen voor het opnemen van alle soorten, waarvan in het hele kustgebied tussen Rottum en De Panne min of meer regelmatig exemplaren en/of schelpen op het strand en in aanspoelsel te vinden zijn. Hierdoor komen in de lijst ook een aantal typische 'fossielen' voor, voornamelijk afkomstig uit holocene en jongpleistocene bodemlagen (Eemien). De betreffende soorten spoelen immers langs de gehele kust aan en kunnen daardoor worden gerekend tot de Nederlands/Belgische mariene (schelpen-)soorten. Uiterst zeldzame soorten waarvan slechts één of enkele malen exemplaren of schelpen op of nabij de kust werden aan-

getroffen, zijn in principe weggelaten, evenals soorten die met wierbossen en andere drijvende of in het water zwevende voorwerpen van buiten het vastgestelde gebied werden aangevoerd.

Bij de keuze is zoveel mogelijk de door Bank (1988) beschreven werkwijze gevolgd. Daarbij hebben we vooral het 'ingeburgerd zijn' van een naam zwaar laten wegen, evenals de toegankelijkheid en verspreiding van de literatuur, waarin de betreffende naam voorkomt. In een aantal gevallen bleken voor een bepaalde soort twee namen in gebruik te zijn, reden om ze (voorlopig) beide te handhaven.

Hoewel tegenwoordig ook bij de Nederlandse naamgeving vaak wordt overgegaan tot een binaire nomenclatuur, is dat in deze lijst met opzet nog niet doorgevoerd. Het voert ons inziens tamelijk ver om bij sterk ingeburgerde namen als de tapijtschelp, oester, mossel en kokkel het toevoegsel 'gewone' te gaan gebruiken. Ook dit is een punt ter discussie. Soorten die in de lijst van Bank (1988) wel een dergelijk voorvoegsel hebben gekregen, zijn vanzelfsprekend onveranderd overgenomen.

Een aanzienlijk probleem vormden de soorten, waarvoor in de literatuur geen Nederlandse naam voorhanden was, zoals veel naaktslakken en kleine soorten uit schelpgruis. Voor een aantal van deze soorten hebben we, ondanks de hieraan verbonden nadelen, getracht een acceptabele naam te bedenken. Bij een aantal soorten is dat echter (nog) niet gelukt; in zo'n geval is in de kolom Nederlandse namen de aanduiding 'voorstel?' opgenomen. Behalve deze zijn in de lijst nog een aantal andere symbolen gebruikt. De betekenis daarvan is als volgt:

- (L) : naam afkomstig uit de literatuur. In veel gevallen ingeburgerd en niet aan veranderingen onderhevig;
- (V) : voorgedragen/voorgesteld. Een nieuwe naam;
- ? : twijfelgeval - voor de wetenschappelijke naam: moet de soort wel in de lijst worden opgenomen?
- ? : twijfelgeval - voor de Nederlandse naam: de naam is voor verbetering vatbaar.

De symbolen kunnen ook door elkaar gebruikt zijn.

Na de lijst met voorstellen volgt een appendix met de soorten, die om diverse redenen niet in onze lijst zijn opgenomen, maar waarvan wel een Nederlandse naam in de literatuur wordt vermeld. Het zijn vaak soorten, die zeker niet tot het Nederlands/Belgische faunagebied behoren of uiterst zeldzaam zijn. Ze worden genoemd om u in de gelegenheid te stellen de selectie te controleren en eventueel van commentaar te voorzien.

Wij hopen, dat u de lijst kritisch wilt doornemen en eventueel commentaar, aanvullingen en verbeteringen aan ons doorgeeft. De op een later tijdstip te verschijnen definitieve lijst zal een complete inventarisatie van alle in de literatuur aangetroffen namen bevatten; met verwijzing naar de betreffende boeken en tijdschriften. Ook de volledige wetenschappelijke naam, auteur en de soortnummer (naar Janssen, 1975) zullen daarin worden opgenomen.

(Zie verder CB'no. 249: 562-570 betreffende naamlijst, literatuur en adres).